

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри терапії та реабілітації
(протокол № 26 від 27 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри

Олена ЛАЗАРЄВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра терапії та реабілітації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи обстеження у фізичній терапії

2025-2026 навчальний рік, денна форма здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

1.1. Загальна інформація

Код вибіркової навчальної дисципліни в Загальноуніверситетському каталозі вибірових навчальних дисциплін	ВД371 Методи обстеження у фізичній терапії https://dn.uni-sport.edu.ua/course/view.php?id=1544
Семестр навчального року Календарні терміни вивчення	<i>III семестр</i> <i>Жовтень-грудень</i>
Форма підсумкового контролю	Залік
Прізвище, ім'я та по батькові науково-педагогічних працівників, контактна інформація, електронна адреса	Лазарєва Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації, olazarieva@uni-sport.edu.ua , https://uni-sport.edu.ua/content/lazaryeva-olena-borysivna Брушко Вікторія Вадимівна, старший викладач, vbrushko@uni-sport.edu.ua , https://uni-sport.edu.ua/content/brushko-viktoriya-vadymivna

1.2. Кредити ЄКТС, види занять, кількість годин

кількість кредитів ЄКТС	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	загальна кількість годин
3	8		16		66	90

1.3. Оцінювання результатів навчання

Номер і назва теми практичних, семінарських та лабораторних занять	Завдання для самостійної роботи до заняття	Засоби оцінювання під час заняття та кількість балів	Загальна кількість балів за заняття
1. Роль фізичного терапевта в обстеженні пацієнтів з дисфункціями опорно-рухового апарату. Структура клінічного мислення: суб'єктивне та об'єктивне обстеження як основа персоналізованого плану втручання. Суб'єктивне обстеження: збір анамнезу, аналіз скарг пацієнта, вивчення контексту (емоційного, професійного, соціального), застосування стандартизованих шкал і опитувальників (наприклад: VAS, NPRS, DASH, Oswestry, WOMAC тощо). Значення біопсихосоціальної моделі здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) у формуванні клінічного висновку, визначенні проблем та цілей втручання.	Роль фізичного терапевта при порушенні діяльності ОРА в системі охорони здоров'я України. Проходження онлайн курсу «МКФ. Застосування в клінічній практиці» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/icf-and-application-in-clinical-practice-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками	2 4 4
2. Об'єктивне обстеження: постуральна оцінка; пальпація; оцінка діапазону рухів (активні, пасивні, функціональні); гоніометрія, інклінометрія; мануальне м'язове тестування (ММТ), динамометрія; функціональні тести; специфічні ортопедичні тести; оцінка суглобової гри, додаткових рухів, кінцевого відчуття (end-feel).	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах верхнього плечового поясу та верхніх кінцівок. Поняття патологічна рухомість суглобів та його причини. Проходження онлайн курсу «Оцінювання амплітуди рухів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/assessing-range-of-motion-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками	4 5 5

	«Об'єктивне обстеження плечового суглоба» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/objective-examination-of-the-shoulder-course-course-uk/		
3. Сучасні методи обстеження в практиці фізичної терапії. Стандартизовані інструменти оцінки та якості життя (Patient-Reported Outcome Measures (PROMs)); модулярні опитувальники, шкали болю, функціональної незалежності, рухової активності тощо. Цифрові технології для функціонального моніторингу: відеоаналіз рухів, мобільні додатки для оцінки активності, трекери кроків, гіроскопи та акселерометри для аналізу балансу і координації. Сенсорні платформи та стабілоплатформи - для кількісної оцінки рівноваги, розподілу навантаження, стратегії підтримки стійкості. Оцінка поведінкових та когнітивних факторів, що впливають на біль і рухову активність: шкали - FABQ (Fear Avoidance Beliefs Questionnaire), PCS (Pain Catastrophizing Scale), TSK (Tampa Scale of Kinesiophobia).	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах тазового поясу та нижніх. Поняття патологічна рухомість суглобів, причини. Види вкорочень кінцівок та їх характеристика. Патологічна ходьба. Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі, пов'язані з больовими синдромами тазу та колінних суглобів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/gait-deviations-associated-with-pelvis-and-knee-pain-syndromes-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі, пов'язані з больовими синдромами нижньої частини ноги та стопи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/gait-deviations-associated-with-lower-leg-and-foot-pain-syndromes-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Відео-кейси Опанування практичними навичками	4 5 5
4. Використання клінічних алгоритмів та чек-листів для структурування обстеження, підвищення надійності діагностичних висновків та впровадження доказової практики.	Причини виникнення болю та його класифікація. Проходження онлайн курсу «Обстеження та терапія грудного відділу хребта»	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування	4 5

Значення комплексної оцінки для постановки клінічного висновку, формулювання SMART-цілей та індивідуального плану фізичної терапії.	Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/assessment-and-treatment-of-the-thoracic-spine-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі у разі регіонального болю спини та верхньої частини ноги» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/back-and-upper-leg-regional-pain-and-gait-deviations-course-course-uk/	Опанування практичними навичками	5
5. Відділи головного та спинного мозку, периферичної нервової системи, які виконують рухову функцію. Поняття рефлекторна дуга, види рефлексів. Основні види патологічних рефлексів. Методики оцінки рефлексів та їх стан норми/патології. Довільні рухи та їх порушення. Методики та клінічні інструменти оцінки активних рухів, сили та тону м'язів: методика проведення та аналіз отриманих результатів обстеження. Проби для виявлення скритих парезів. Ознаки ураження верхнього та нижнього мотонейрона.	Пірамідна система. Верхній та нижній мотонейрони. Симптоми центрального (спастичного) і периферичного паралічів/парезів. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу. Патолофізіологія виникнення патологічних рефлексів та їх види. Патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС. Екстрапірамідна система та синдроми її ураження.	Тестування Опанування практичними навичками.	4 8
6. Класифікація чутливості. Види і типи порушень чутливості. Методики оцінки поверхневої, глибокої і складних видів чутливості та встановлення характеру змін при порушеннях. Функції та симптоми ураження I - XII пар черепно-мозкових	Види розладів чутливості: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, поліестезія, парестезії. Біль і його класифікація. Синдроми та симптоми дисфункцій II - VI пар черепно-мозкових нервів.	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками.	2 5 7

нервів. Методики обстеження функції черепних нервів та аналіз результатів обстеження: норма/патологія.	Проходження онлайн курсу «Огляд і оцінка черепних нервів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/cranial-nerves-overview-and-assessment-course/		
7. Рівні порушення рівноваги. Основні функції мозочка та вестибулярної системи. Характеристика формувань порушень постурального контролю у пацієнтів неврологічного статусу. Методики та клінічні інструменти оцінки постурального балансу, утримання вертикальної пози, рівноваги і координації: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	Атаксії, види атаксії, комбіновані порушення рівноваги.	Тестування Опанування практичними навичками.	4 6
8. Нормальна хода як критерій оцінки патологічної ходи. Охарактеризувати аспекти нормальної ходи: цикли ходи, фази ходи, діапазон руху, реакцію суглобів та м'язову активність. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Класифікація функціональної здатності до переміщення. Клінічні інструменти оцінки функції стереотипу ходьби: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	Проходження онлайн курсу «Діапазон рухів у суглобах під час ходи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/joint-range-of-motion-during-gait-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Неврологічні відхилення у ходьбі» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/neurological-gait-deviations-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Відео-кейси Опанування практичними навичками.	4 4 6
		Усього:	100

1.4. Обладнання, інструментарій, програмне забезпечення, необхідні для викладання навчальної дисципліни

Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету. Функціональне ліжко/кушетка, стілець зі спинкою/візок, допоміжні засоби (одноопорна паличка, чотирьохопорна паличка і т.д), сходи, пояс для страхування, фішки, неврологічний молоточок, сантиметр/рулетка, секундомір, гоніометр, динамометр, міотонометр, інклінометр, бланк оцінки та відповіді.

Зал фізичної терапії (https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/prezentacyya_nufvsu_2_2.pdf). Сторінка курсу на платформі Moodle (<https://dn.uni-sport.edu.ua/>). Курси неформальної освіти Фізіопедія (<https://members.physio-pedia.com>).

1.5. Заходи з неформальної освіти, що можуть бути застосовані в процесі викладання навчальної дисципліни:
стажування, курси, майстер-класи, тренінги, семінари, що підтверджено відповідним документом (сертифікат, диплом тощо).

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри терапії та реабілітації
(протокол № 26 від 27 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри

Олена ЛАЗАРЄВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра терапії та реабілітації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи обстеження у фізичній терапії

2025-2026 навчальний рік, денна форма здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Повторне вивчення дисципліни

1.1. Загальна інформація

Код вибіркової навчальної дисципліни в Загальноуніверситетському каталозі вибіркових навчальних дисциплін	ВД371 Методи обстеження у фізичній терапії https://dn.uni-sport.edu.ua/course/view.php?id=1544
Семестр навчального року Календарні терміни вивчення	<i>III семестр</i> <i>Жовтень-грудень</i>
Форма підсумкового контролю	Залік
Прізвище, ім'я та по батькові науково-педагогічних працівників, контактна інформація, електронна адреса	Лазарева Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації, olazarieva@uni-sport.edu.ua , https://uni-sport.edu.ua/content/lazaryeva-olena-borysivna Брушко Вікторія Вадимівна, старший викладач, vbrushko@uni-sport.edu.ua , https://uni-sport.edu.ua/content/brushko-viktoriya-vadymivna

1.2. Кредити ЄКТС, види занять, кількість годин

кількість кредитів ЄКТС	лекції	семінарські	практичні	лабораторні	самостійна робота	загальна кількість годин
3	2		7		81	90

1.3. . Оцінювання результатів навчання

Номер і назва теми практичних, семінарських та лабораторних занять	Завдання для самостійної роботи до заняття	Засоби оцінювання під час заняття та кількість балів	Загальна кількість балів за заняття
1. Роль фізичного терапевта в обстеженні пацієнтів з дисфункціями опорно-рухового апарату. Структура клінічного мислення: суб'єктивне та об'єктивне обстеження як основа персоналізованого плану втручання. Суб'єктивне обстеження: збір анамнезу, аналіз скарг пацієнта, вивчення контексту (емоційного, професійного, соціального), застосування стандартизованих шкал і опитувальників (наприклад: VAS, NPRS, DASH, Oswestry, WOMAC тощо). Значення біопсихосоціальної моделі здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) у формуванні клінічного висновку, визначенні проблем та цілей втручання. Об'єктивне обстеження: постуральна оцінка; пальпація; оцінка діапазону рухів (активні, пасивні, функціональні); гоніометрія, інклінометрія; мануальне м'язове тестування (ММТ), динамометрія; функціональні тести; специфічні ортопедичні тести; оцінка суглобової гри, додаткових рухів, кінцевого відчуття (end-feel).	Роль фізичного терапевта при порушенні діяльності ОРА в системі охорони здоров'я України. Проходження онлайн курсу «МКФ. Застосування в клінічній практиці» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/icf-and-application-in-clinical-practice-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу	2
		Тестування	4
		Опанування практичними навичками	4
	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах верхнього плечового поясу та верхніх кінцівок. Поняття патологічна рухомість суглобів та його причини. Проходження онлайн курсу «Оцінювання амплітуди рухів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/assessing-range-of-motion-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу	4
2. Сучасні методи обстеження в практиці фізичної терапії.	Проходження онлайн курсу «Об'єктивне обстеження плечового суглоба» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/objective-examination-of-the-shoulder-course-course-uk/	Тестування	5
		Опанування практичними навичками	5
	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах тазового	Сертифікат з проходження онлайн курсу	4

Стандартизовані інструменти оцінки та якості життя (Patient-Reported Outcome Measures (PROMs)); модулярні опитувальники, шкали болю, функціональної незалежності, рухової активності тощо. Цифрові технології для функціонального моніторингу: відеоаналіз рухів, мобільні додатки для оцінки активності, трекери кроків, гіроскопи та акселерометри для аналізу балансу і координації. Сенсорні платформи та стабілоплатформи - для кількісної оцінки рівноваги, розподілу навантаження, стратегії підтримки стійкості. Оцінка поведінкових та когнітивних факторів, що впливають на біль і рухову активність: шкали - FABQ (Fear Avoidance Beliefs Questionnaire), PCS (Pain Catastrophizing Scale), TSK (Tampa Scale of Kinesiophobia). Використання клінічних алгоритмів та чек-листів для структурування обстеження, підвищення надійності діагностичних висновків та впровадження доказової практики. Значення комплексної оцінки для постановки клінічного висновку, формулювання SMART-цілей та індивідуального плану фізичної терапії.	поясу та нижніх. Поняття патологічна рухомість суглобів, причини. Види вкорочень кінцівок та їх характеристика. Патологічна ходьба. Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі, пов'язані з больовими синдромами тазу та колінних суглобів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/gait-deviations-associated-with-pelvis-and-knee-pain-syndromes-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі, пов'язані з больовими синдромами нижньої частини ноги та стопи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/gait-deviations-associated-with-lower-leg-and-foot-pain-syndromes-course-course-uk/ Причини виникнення болю та його класифікація. Проходження онлайн курсу «Обстеження та терапія грудного відділу хребта» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/assessment-and-treatment-of-the-thoracic-spine-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Відхилення у ходьбі у разі регіонального болю спини та верхньої частини ноги»	Відео-кейси Опанування практичними навичками Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками	5 5 4 5 5
---	---	---	--

	Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/back-and-upper-leg-regional-pain-and-gait-deviations-course-course-uk/		
3. Відділи головного та спинного мозку, периферичної нервової системи, які виконують рухову функцію. Поняття рефлекторна дуга, види рефлексів. Основні види патологічних рефлексів. Методики оцінки рефлексів та їх стан норми/патології. Довільні рухи та їх порушення. Методики та клінічні інструменти оцінки активних рухів, сили та тону м'язів: методика проведення та аналіз отриманих результатів обстеження. Проби для виявлення скритих парезів. Ознаки ураження верхнього та нижнього мотонейрона. Класифікація чутливості. Види і типи порушень чутливості. Методики оцінки поверхневої, глибокої і складних видів чутливості та встановлення характеру змін при порушеннях. Функції та симптоми ураження I - XII пар черепно-мозкових нервів. Методики обстеження функції черепних нервів та аналіз результатів обстеження: норма/патологія.	Пірамідна система. Верхній та нижній мотонейрони. Симптоми центрального (спастичного) і периферичного паралічів/парезів. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу. Патолофізіологія виникнення патологічних рефлексів та їх види. Патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС. Екстрапірамідна система та синдроми її ураження.	Тестування Опанування практичними навичками.	4 8
	Види розладів чутливості: анестезія, гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, полістезія, парестезії. Біль і його класифікація. Синдроми та симптоми дисфункцій II - VI пар черепно-мозкових нервів. Проходження онлайн курсу «Огляд і оцінка черепних нервів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/cranial-nerves-overview-and-assessment-course/	Сертифікат з проходження онлайн курсу Тестування Опанування практичними навичками.	2 5 7
4. Рівні порушення рівноваги. Основні функції мозочка та вестибулярної системи. Характеристика формувань порушень постурального контролю у пацієнтів неврологічного статусу.	Атаксії, види атаксії, комбіновані порушення рівноваги.	Тестування Опанування практичними навичками.	4 6

Методики та клінічні інструменти оцінки постурального балансу, утримання вертикальної пози, рівноваги і координації: методика проведення та аналіз результатів обстеження. Нормальна хода як критерій оцінки патологічної ходи. Охарактеризувати аспекти нормальної ходи: цикли ходи, фази ходи, діапазон руху, реакцію суглобів та м'язову активність. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Класифікація функціональної здатності до переміщення. Клінічні інструменти оцінки функції стереотипу ходьби: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	Проходження онлайн курсу «Діапазон рухів у суглобах під час ходи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/joint-range-of-motion-during-gait-course-course-uk/	Сертифікат з проходження онлайн курсу	4
	Проходження онлайн курсу «Неврологічні відхилення у ходьбі» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/neurological-gait-deviations-course-course-uk/	Відео-кейси	4
		Опанування практичними навичками.	6
Усього:			100

1.4. Обладнання, інструментарій, програмне забезпечення, необхідні для викладання навчальної дисципліни

Аудиторія, ПК, проектор, доступ до Інтернету. Функціональне ліжко/кушетка, стілець зі спинкою/візок, допоміжні засоби (одноопорна паличка, чотириохопорна паличка і т.д), сходи, пояс для страхування, фішки, неврологічний молоточок, сантиметр/рулетка, секундомір, гоніометр, динамометр, міотонометр, інклінометр, бланк оцінки та відповіді.

Зал фізичної терапії (https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/prezentacyya_nufvsu_2_2.pdf). Сторінка курсу на платформі Moodle (<https://dn.uni-sport.edu.ua/>). Курси неформальної освіти Фізіопедія (<https://members.physio-pedia.com>).

1.5. Заходи з неформальної освіти, що можуть бути застосовані в процесі викладання навчальної дисципліни:

стажування, курси, майстер-класи, тренінги, семінари, що підтверджено відповідним документом (сертифікат, диплом тощо).